

Вісник

ПЕРЕМИСЬКОЇ ЕПАРХІЇ.

Рік 1917.

Видано 12. падолиста.

Ч. XVII.

Ч. 79.

Ч. 34/Орд. Пастирський лист о сегорічнім торжестві в честь св. Священомученика Йосафата

ЙОСАФАТ КОЦИЛОВСКИЙ

Божою милостію і святого Апостольського Римського Престола благословенем

ЕПИСКОП

ПЕРЕМИСЬКИЙ, САМБІРСЬКИЙ І СЯНІЦЬКИЙ

Всему Священству світському і монашому мир в Господі і Архієрейське благословенє!

Теперішній час, повний грози, повний знищення і руїни, але також повний надії, особливо для нашого українського народу. З початку війни здавалось, що пропадемо безслідно як під народним, так ще більше під релігійним зглядом. Російські архієреї кпили собі зі св. Унії, голосили публично, що вона умре «естественною» смертю, а народови не вільно було навіть заговорити до себе по українськи.

Але недостижимі Божі суди. Коли здавало ся, що наш нарід вже загине, що наші церкви, де ми в належний спосіб прославляли Господа Бога, стануть святинями ложної релігії, милосердить ся над нами Господь Бог. Пукають кайдани царської неволі, воскресає Україна, та в нашім народі і з того боку кордону будить ся прихильність і жажда католицької віри, католицької Церкви.

Якій то причині приписати так наглий зворот в поглядах? Чим дав Бог ублагатись, що в так дивний спосіб зглянув ся над нами?

Правда, що в великій мірі подобались Богу муки, які переносили по царських тюрмах найліпші сини нашого народу за св. католицьку віру, за наш нарід, подобались Йому і наші терпіння, які ми невинно поносили, але після моєї гадки в першій мірі маємо завдячувати сю превелику ласку Божу крови св. Священомученика Йосафата.

Если вглянемо в історію нашої Церкви, то мусимо сказати, що кров св. Йосафата, проляна за навернене нез'єдиненого Сходу, не принесла ще в очах людских сподіваних плодів. Господь Бог, що спричиняє великі милі Йому почини людского духа і серця і їх довершує, у своїй всемогучій і премудрій управі хоче безперечно, щоби всі такі пориви і діла мали свої відповідні наслідки. Св. Мучеництво, яке є особливпою ласкою Неба, тим більше мусить мати великі наслідки, свої спасенні плоди. Тому сміло можемо сказати, що тепер саме надходить час жнив з посіву крови нашого св. Священомученика.

Здає ся, що на се вказують різні обставини; одною такою занадто видимою обставиною, яку ми може і обов'язані уважати за знак Богом нам даний, є ся, що як раз в часі, коли наш нарід зачинає двигати ся до нового життя, Господь Бог дозволяє нам майже в чудесний спосіб відійти Моці св. Йосафата і віддає нам сей скарб назад на власність.

Переповім в коротці історію віднайденя св. Моцій.

Довгий час ніхто не знав, де знаходять ся Моці св. Йосафата. Знали ми лишень, що через цілу другу половину 18-ого віку та в 19-ім віці аж до 1873 р. находили ся вони в Білій Радивілівській, спершу в замку кн. Радивіла, а відтак в церкві ОО. Василян. Відтак були чутки, що в 1873 р. через царське насильство та поміч декотрих священників зрадників, усунено їх з престола в церкві та замуровано десь в церковній пивниці. Ось тільки ми знали.

Прийшла війна. Біла перейшла в руки німецького війська.

Один жовнір в переїзді через Львів з російського фронту коло Білої передав нам вістку, що в Білій живе ще один старенький чоловік, що бачив на власні очі, як в 1873 р. Москалі замуровали Моці св. Йосафата в пивниці під церквою в Білій, і що він радби ще перед своєю смертю показати се місце католицькій церковній власті. Маючи сю вістку, сейчас на приказ Впр. Отця Протоігумена Чина св. Василя Вел. удав ся один з ОО. Василян до Білої, де за вказівками сего старенького чоловіка, та за дозволенем німецьких властей дійсно віднайшов в пивниці давної церкви ОО. Василян Моці нашого дорогого Святого.

Але в яким оплаканім стані!

Деревляна домовина збутвіла, в части розсипала ся, віко запало ся. Однак єпископська мітра, хоч дуже зіпсована, єпископський хрест з ланцюхом, перстень, золототканий стихар, шовкові панчохи, мешти, омофор, золототканий саккос з гербом і ініціалами Митрополита Йосифа Веляміна Рутского, а особливо розрубана чашка голосили і голосять небу і землі, що по 43-літній російській неволі Моці св. Священомученика вертають назад до їх правного власника, Чина св. Василя Вел.

Осібним желізничим возом, при захованю всякої належної обережности і при-

писів, перевезено св. Моці з Білої до Відня, в гр. кат. церков св. Варвари. Дня 30. серпня с. р. в присутности пяьох єпископів, Протоігумена Чина св. Василія Вел. і численно зібраних иньших Отців перевів там Високопреосв. Митрополит Шептицкий канонічний процес розпізнання Моцій, який понад всякий сумнів ствердив їх тожсамість. Відтак Високопреосв. Митрополит, властію Йому даною від Апостольского Престола віддав св. Моці до прилюдного почитаня.

Яке се щастє для нас! Св. Йосафат вже тілом mezi нами! Дасть Бог всі поклонимо ся в недовзі Йому та уцілуємо Його домовину.

Поки що однак з більшим довірем та з більшим упованем на поміч прибігаймо до Него в наших потребах. А тих потреб так много, много!

В Росії вже нині свобода віри. На нас тяжить обовязок сповнити покдадані на нас надії св. католицької Церкви. Маємо стати лучником mezi католицькою Церквою а схизматицьким сходом після слів Папи Урбана VIII.: „per vos Orientem me conversurum spero“, — через вас надію ся навернути Схід. А тимчасом бракує нам людей до сего діла. Вправді засновав ся у нас перед кількома роками місійний Інститут під іменем св. Йосафата, що поклав собі за зачачу виховувати місіонарів до сего діла, але воєнними обставинами був приневолений припинити свою діяльність. Але коби бодай священство виховане в католицькій Церкві, в католицьких семінарах несло було високо стяг св. католицької віри та католицької совісти. А тимчасом, якихже соромних упадків довелось нам дожити!

Мимо сего однак не тратьмо надії! Не тратьмо відваги! Маємо мстучого Заступника у Бога!

Бог дав святим ту ласку, що в особливий спосіб можуть випрошувати нам у Бога тих чеснот, якими самі відзначали ся. Св. Священомученик Йосафат відзначав ся передовсім великим привязанем до св. католицької віри та до Римського Престола. Ціле своє жите посвятив наворотаню схизматиків до єдності з католицькою Церквою і за свої труди і праці, удостоїв ся найбільшої ласки, яку Господь Бог може дати чоловікови, се є мученичої смерті. Він і нашому українському народови випросить в Бога ласку, що весь стане католицьким. Він випросить для него і людей, що посвятять ся місійній праці та будуть готові для сєї ціли віддати і своє жите.

* * *

Я рад в серцю, коли до мого відома доходили милі вісти з цілої моєї Епархії, що богослуженя, заряджені в честь св. Йосафата з нагоди пятьдесятьлітнього ювілею Його канонізації, гуртували по церквах товпи нашого народу, який радо спішив зложити у стіп сего нашого Святого свої жалі та бажаня. Тому бажавби я, щоби Всечесне Духовенство і всі вірні моєї Епархії, в сім памятнім році увільнення Його Моцій з російської неволі, почили Його у властивім дни Його Празника ще торжественнішими богослуженнями.

До сего як найторжественнішого святкованя Празника св. Йосафата в сім році спонукує нас крім висше наведених ще і ся обставина, що дня 25 с. м. (12 ст. ст.) ми-

нає як раз 300 літ від дня, в котрім св. Йосафата висвячено на Полоцького Архієпископа. Обходимо проте в згаданім дни 300-літній ювілей винесеня св. Йосафата на владичий престол!

* * *

Гадаю, що кождий з Всечесних Отців, читаючи сі слова, зверне увагу на сі чувства, якими є переповнене моє серце, коли пишу сі стрічки. Кождий вже тепер зрозуміє і се, чому то я, хоч висвячений Високопреосв. Митрополитом Андреем в Перемишлі ще дня 23. вересня, так довго не заговорив до своїх помічників в апостольській праці, ні до своїх вірних.

Я хотів зачати від св. Йосафата; я хотів зачати зі св. Йосафатом, щоби ласкою отриманою через Його заступництво в дни Його незвичайного торжества, скріпити моє серце до повнення єпископських обовязків. Я хотів, щоби Він отворив мої уста, щоби Він переняв у свою опіку мою Епархію, щоби я на більшу Його славу міг колись сказати, що Йому завдячую всі ласки, які сплили з Неба на моє стадо.

Так отже, дорогі мої Отці, зачнім обнову від свята св. Йосафата. Зачнім від піднесеня наших освячених рук до Неба, до нашого могутого Заступника і просім Його о поміч для нас та нашого народу; просім, щоби Він могутий у Бога, упросив для нас всіх одного духа, щоби Він всіх нас злучив тісними узами любови, щоби ми всі розуміли, що одна і та сама ціль нашого житя і для мене і для вас. Просіть Всечесні Отці о глибоку віру, о обнову і піднесенє нашого духа, о чесноту спасенної трудолюбивости, о велике почутє обовязків та свідомість відповідальности за них. А для мене просіть еще о Дари св. Духа, щоби моя особа та моя управа перемиською Епархією та Вашими душами, була справді Божим даром для Вас, та щоби ми всі у всіх наших справах не спу-скали ніколи з очий найважнійшої справи нашого житя, се є спасеня нашого і наших вірних.

Понизше подаю спосіб, в який мають відправляти ся богослуженя на се свято. Знаю, що зарядженя та прикази, хоч будуть всюда виконані, можуть бути виконані в ріжний спосіб. Проте я прошу всіх Вас, Всечесні Отці, старайте ся вілляти в ті богослуженя о скілько можливе, як найбільше тепла, як найбільше серця, — а особливо старайте ся добре обдумати науки, які будете голосити, щоби ви змогли ними справді запалити серця своїх вірних до любови нашого Святого.

* * *

З покликком на виданє зарядженє тутешного Еписк. Ординаріату з дня 19. червня 1917 ч. 4319 (Віст. Еп. ч. IX/917) поручаємо всім Всечесним ОО. Душпастирям, щоби в честь св. Йосафата:

в подяку за всі ласки, які Він від Господа Бога отримав,
в подяку Господу Богу за віднайденє і відобране схизматикам Його св. Моцций, і на упрошенє ласки Божого Милосердія для нашого, підчас сеї війни так страшно навіщеного народу, відправили чотиродневне богослуженє в днях 22, 23, 24 і 25 с м., з котрого три перші дні мають бути приготованєм вірних (триднівкою) до дня четвертого,

в котрім припадає властиве свято, яке поручає ся, як найторжественнійше обходити.

Дня 22. і 23., се є в четвер і п'ятницю вечером, належить відправити короткий молебен, складаючий ся з начала обичного і з пісней настиховних винятих зі Всеночного Святому Йосафатови, враз з уміщеними там припівами і Єктенією о умирнені Церкви, — а відтак відспівати суплікацію.

Дня 24. в суботу, се є в Навечеріє Празника св. Йосафата вечером, відспівають Всечесні ОО. Душпастирі велику Вечірню з Всеночним, а відтак, як в двох попередних днях, відспівають суплікацію.

На сам Празник св. Йосафата, се є в неділю дня 25 с. м., відправлять Всечесні ОО. Душпастирі співану Службу Божу при виставлених Найсв. Тайнах, по Службі Божій відспівають благодарну пісню »Тебе Бога хвалим« та закінчать богослуженє обходом довкола церкви і благословенєм Найсв. Тайнами.

Найсв. Тайни належить всюда виставити в монстранції (в дарооказательниці), а на случай, еслиби єї не було, в звичайній дарохранильниці, а місце для поставлення монстранції на кивоті належить заздальгідь по змозі красно прибрати.

У всі висше згадані дні належить виголосити до народу бодай коротку промову о житю і чеснотах св. Йосафата, а іменно: в перші два дні, се є в четвер і п'ятницю, підчас молебна перед Єктенією о умирнені Церкви, — в суботу по Всеночнім перед Суплікацією, а в неділю підчас співаної Служби Божої по Євангелію.

Не зобовязуючи нікого з Всечесних Отців, піддаю тут для вигоди теми на кождий день, які можнаби взяти з житя св. Йосафата і так:

в перший день можнаби говорити о євангельских радах, як вони є найкрасшою перлою в науці Христовій, а жите після євангельских рад се жите жертви, се несенє хреста, се правдива любов Христа Господа. Св. Йосафат яко монах, а особливо яко реформатор монашого житя в Чині св. Василя Вел., дав нам примір геройских трудів і жертв.

Другого дня: о молитві, як молитва є конечним середником до спасеня, бо ласки витреваня в добрім аж до смерти не можна собі вислужити, лиш випросити, а се витревалою молитвою. Се легкий, для кожного доступний, всемогучий середник. Се ключ до всіх ласк Неба. Розумів се добре св. Йосафат. Ціле жите Його, се жите молитви, безпереривної молитви.

Третого дня: о умертвленю. Як умертвленє чоловікови конечне. Умертвленє зовнішне, піст, покути; умертвленє внутрішне, як поконуванє своїх забаганок, пристрастий, заховуванє Божих і церковних заповідий, сповнюванє обовязків свого стану. Умертвленє зовнішне є добре, але є лиш середником до внутрішного умертвленя, а само без сего послідного не має вартости. Ся чеснота стоїть може на першім місци межи чеснотами св. Йосафата. Зовнішні умертвленя: пости, бичованя, чуваня і т. и., а внутрішне умертвленє: зношенє через ціле жите противностей, які переходять наше понятє.

Четвертого дня, на Службі Божій, о любови і привязаню до католицької Церкви і Єї Голови, Христового Намісника, Папи Римського. Без Ісуса Христа нема спасеня, а Христа знайти можемо лиш в Його Церкві. Св. Йосафат не лиш учив сеї правди ціле

своє жите, але і проляв за ню свою кров. Чи можливе, щоби ся кров не принесла ніяких плодів? Кров Мучеників все є посівом ісповідників сеї правди, за яку вони єї проляли. Наш нарід отже може мати надію на плоди сеї крові, тим більше, що св. Йосафат нашому народови, який тепер находить ся в великій потребі, є близший, чим кождому иньшому народови.

Се чотиродневне богослужене в честь св. Йосафата, належить оголосити вірним дня 18 с. м. се є в неділю перед празником, а відтак другий раз в середу 21-ого, се є в свято св. Архистратига Михаїла, та заохотити їх до св. Сповіді, св. Причастія і ревної участі в сих богослуженях.

Всечесні Отці!

Най Господь Бог Всемогучий благословить Ваш труд, якого підіймете ся підчас сих чотиродневних богослужень; най сі дні стануть початком нового життя для Вас самих, для Ваших вірних, а не менше і для мене.

Згадуйте підчас Ваших Служб Божих і підчас инших богослужень моє імя, — Вашого Єпископа Йосафата, яке я негідний ношу, — з таким серцем, з яким дитина молить ся до Бога за своїм батьком, що є в потребі, що є в великих клопотах.

Через цілий час сего чотиродневного богослуженя в честь св. Йосафата буду злучений з Вами духом, та буду рівнож працювати в сій надії і в сім пересвідченю, що жадне наше слово, жаден наш хочби найменший труд піднятий на честь нашого великого Святого, не лишить ся без заплати та буде благовонним кадилом наших сердець перед престолом Всевишнього.

Благодать Вам і мир в Господі.

Дано в Перемишли при катедральнім Храмі Рождества св. Йоана Хрестителя в день св. ВМуч. Димитрія 1917.

† ЙОСАФАТ
Єпископ.

Ч. 80.

Ч. 35 Орд. В справі зложеня звіту з розвитку Товариства Апостольства Молитви.

Одним з найуспішнійших середників до піднесеня релігійного життя в нашім народі є Товариство Апостольства Молитви. Єпископский Ординарият щиро бажає, щоби се Товариство розкорінилось по всіх закутинах Нашої Єпархії, та щоби почитанє Пресв. Серця нашого Божественного Спасителя, яко культ питомий Церкві католицкій, росло все більше і більше^е в нашім народі.

Щоби предприняти яку небудь систематичну працю в сім напрямі, Єписк. Ординарият мусить мати точний перегляд стану сего Товариства в цілій Єпархії.

Тому поручає ся всім Всч. ОО. Душпастирям, що в їх парохіях існує се товариство, предложити тут точний звіт з дотеперішного його розвитку.

Від гр. кат. Еп. Ординаріята.

Перемишль дня 2. падолиста 1917.

Ч. 81.

Ч. 36/Орд. Заказ для богословів голосити проповіді.

Бували случаї, що деякі ОО. парохи, запрошували богословів-питомців до голошення проповідий по церквах.

Тому, що таке поступоване противить ся церковним приписам, заряджуємо, щоби ніхто з Всеч. ОО. Душпастирів не важив ся допускати богословів-питомців до голошення проповідий, без згляду на се, чи він скінчив студія богословські, чи ще ні.

Від гр. кат. Еп. Ординаріята.

Перемишль дня 2. падолиста 1917.

Ч. 82.

Ч. 37/Орд. Заказ уряджувати складки по церквах без позволення Еписк. Ординаріяту.

Дійшло до Нашого відома, що деякі Душпастирі крім звичайних складок для скарбони церковної підчас богослужень, уряджують по церквах иньші збірки грошеві, хоч не мають на се позволення висшої духовної власти.

Тому заряджуємо, щоби на будуче, деби Всч. ОО. Душпастирі уважали за вказане зарядити подібну збірку, постарали ся перед тим о позволене на неї від Еписк. Ординаріяту.

Від гр. кат. Еп. Ординаріята.

Перемишль, дня 2. падолиста 1917.

Ч. 83.

Ч. 38/Орд. В справі відчитування церковного правила.

До Епископського Ординаріяту доходять вісти, що на превеликий жаль декотрі священники легковажать собі обовязок відчитування молитвослова і з якої небудь причини тойже занедбують.

Еп. Ординаріят за обовязок собі уважає пригадати Всч. Клирови, що від р. 1891, се є від часу Львівського провінціального Синоду кожний пресвітер і діякон, без згляду на се, чи був висвячений перед Синодом, чи по Синоді, є під тяжким гріхом обовязаний відчитувати церковне правило, а сей обовязок сягає так далеко, що навіть тогди, колиб

священик опустив лише одну малу часть молитвослова, хотяйби лише оден час, стягнув би на себе смертну вину.

Всяка свобода гадок в сїм зглядї по мисли згаданого Синоду не може мати місця. Еп. Ординаріят звертає проте увагу на сей обовязок і заявляє, що його залишене мусить уважати за одну з найтяжших провин священика.

Серед яких обставин мігби священик бути звільнений від відмовлюваня молитвослова, о сїм учить моральне богослове.

Від гр. кат. Еп. Ординаріята.

Перемишль дня 2. падолиста 1917.

Ч. 84.

Ч. 7731. Оголошенє семої австрійскої воєнної позички.

На основі цісарского розпорядку з 30. жовтня 1917 В. з д. ч. 419 видає ся Сему австр. воєнну позичку:

I. вільну від оподаткованя $5\frac{1}{2}\%$ амортизаційну державну позичку по К 92'50 і

II. вільні від оподаткованя $5\frac{1}{2}\%$ державні скарбові бони по К 94'00.

Довжні листи амортизаційної державної позички є виставлені на посїдача і опроцентовують ся по $5\frac{1}{2}\%$ річно з долу в піврічних ратах 1. лютого і 1. серпня кожного року.

Позичка буде сплачена в номінальній вартости, а саме через льосованє в роках від 1923 до 1957 серіями по 5,000.000 К. Виплата процентів, як також сплата довжних листів наступає без всякого відтягненя податку, належитости і т. п. Процентіві купони задавняють ся протягом шести літ, а вильосовані або виповіджені довжні листи протягом трийцяти літ від речинця платности.

Державні скарбові бони опроцентовують ся по $5\frac{1}{2}\%$ річно з долу в піврічних ратах 1. лютого і 1. серпня, а виплата капіталу наступить 1. серпня 1926 р.

Підписчики одержать боніфікацію у висоті пів відсотка а при амортизаційній позичці кромі сего боніфікацію одномісячного відсотку. Цїну купна при підписах до 200 К треба заплатити в цілій сумі зараз при зголошеню. При підписах висше 200 К треба при зголошеню заплатити 10% номінальної вартости, до 5. січня 1918 і 5. лютого 1918 до 20% , до 5. марта 1918 р. 25% , а до 5. цвїтня 1918 решту дійсної вартости.

Удогідненя, які давав австро-угорский банк і воєнна позичкова каса всім підписчикам попередних шість воєниих позичок, признають сї обі інституції фінансові і при теперішній семій позичці.

Підписка починаєть ся 3. падолиста 1917 і буде замкнена в понедїлок 3. грудня 1917 о 12. годині в полудне.

Підписовати і всякі інформації засягати можна в рускій щадницї в Перемишли, в гіпот. земельнім Банку у Львові, в почтових щадницях, в урядах податкових, державних касах, в австро-угорским банку і у всіх інших банках, заведенях обезпечень, кредитових стоваришенях і їх союзах.

на рахунок цілого деканату без подрібного виказу, бо канцелярія Еписк. Консистерії веде рахунок предплат на конто 40 деканатів, а не поодиноких урядів парохіяльних.

Від гр. кат. Еп. Консистерії.

Перемишль, дня 6. падолиста 1917.

Ч. 89.

Ч. 42/Орд. В справі Епарх. Комітету для воєнних сиріт.

Підносячи з признанем приклонність нашого Клиру і народу, оказану лля справи так великої ваги, як виховане і удержане сиріт, Еп. Ординаріят, в якого руки зложена ся важна справа, відзиває ся до всіх ПТ. Добродіїв »Епархіяльного Комітету« і запрошує їх до розвиненя як найревнійшої діяльності в користь его змагань. Виховане опущених і безпомічних жертв війни, праця над їх душами, позискане їх для Церкви і народу — се справа визначно душпастирска і стисло звязана з діяльністю клиру.

Трудности получені з удержанем більшого числа дітей в теперішнім часі превеликі і проте поміч загалу необхідна. З сего згляду закликує Еп. Ординаріят Всеч. Духовенство зайняти ся збиранем жертв на ціли Комітету і заохочувати вірних до складаня датків. Колиби у якій парохії найшли ся услівя до отвореня дому сиріт, треба зараз поробити стараня, щоби таке заведенє як найскорше вийшло в жите.

Бажаючи прийняти всі діти, що мають до сего услівя, заходить потреба подбати о їх приміщенє. З сеї причини повідомлять Всч. Отці своїх парохіян, щоби не привозили дітей до заведеня не впевнившись вперед про їх дефінітивне прийате і запевненє місця для них.

Для захованя одноцільности в сій акції належить присилати всі жертви і дописи, що дотичать справ Комітету, на руки Епп. Ординаріяту.

При тім замічає ся, що ВПр. о. мітрат Василь Левицкий, дотеперішний відпоручник Епп. Ординаріяту для справ Епарх. Комітету, з причини перетяженя працею, зістав на свою усильну просьбу від сих обовязків звільнений. Епп. Ординаріят висказує йому на сім місци, за його працю і труди, понесені для добра Комітету, щире признанє і горячу подяку.

На відпоручника Епп. Ординаріяту на місце Впр. о. мітр. Вас. Левицкого упрошено Всч. о. сов. Омеляна Мартиновича, катихита гімназії.

Від гр. кат. Еп. Ординаріята.

Перемишль, дня 10. падолиста 1917.

† ЙОСАФАТ

Епископ.

Александр Зубрицький

Канцлер.